

ס ת ו

רוח של סתו השירה עלה קמל, קמוט דפנות אל אדן החלון המאור-
 בק. נסמך במרפקו על השולחן, תמך סנטרו בכף ידו פשוטת האצבעות
 ובהה נכחו. השמים מופזים היו בזהרהורים אחרונים של שקיעה. הצל-
 לים נתארכו ודמדומים של בין ערביים אפפו את החדר.

הזיח מלפניו חוברת, שהיה מעיין בה אותה שעה, הניחה על מדף
 הספרים וחלץ אבריו שנתאבנו מחמת רכינה ממושכת. רצה להעלות
 אור במנורה הקטנה, אלא שזכר גערותיו של בעל הבית משמצאו זה
 קורא לאורה של מנורה בשעת דמדומים; — „מקלקל אתה את עיניך
 — היה רוטן — כלום לא מוטב יהיה שתמתין עד חשכה?“ ולא שהיה
 מיצר על בריאות דיירו, אלא זו דרכם של אותם המשכירים חדרים
 לסטודנטים, שהם חסים על ממונם.

חש בראשו מחמת אמוץ ראותיו ושנון יתר וגמר בלבו לירד
 ולשוטט קמעה בחוצותיה של עיר. חלף על פני גן העיר, אותה גנה
 הצופה נוכח חומת העיר העתיקה, שעיריה חסודה התקינה בה פנסים,
 כדי להפיס דעתם של שלמים ויראים. פסח על בי ויעוד של סטודנטים,
 שעל אף השעה המוקדמת דחוק וצפוף היה ביושבי קרנות מטורזנים,
 נערות תמהוניות צורה ואורח ושאר מיני נמושות — קהל מחמדים
 מלהג המצוי ברגיל בשוליו של צבור שהוא, וכנס למסעדה מצטנעת,
 ספק מזנון, ספק ממזגה על מנת להשביח לבו בפת ערבית.

מצאם לשנים גחונים על אודינים מעוגלי מושב וספלוני קפה
ריחני שלפניהם מלאים כדי חציים. בפרופיל הכיר אותו לבקן ארך
בלורית ואברים, שהיה מצפה תדיר לאילנה, לאחר ההרצאות בפתח
האוניברסיטה. נערה שלידו צעירה היתה ושחורת עפעפים — לבטח
מן הסמינר — ועינים היתה תולה בו ירקקות ובורקות.

נשתפל על כסא בקרבתם, נעץ עיניו בכתם שמנוני בשולי המפה
הרבובה, ושלא מדעת צותת לשיגם, אף שהיתה זו שיחת השאין. שברי
מילות רסוקי הברות, מבטים שנצטלבו חגגו — אינטימיות. הויתם
שפעה אושר שלם, שלו. בסמוי חלף רעד בגופו דיחק עליו קורטוב של
אושר זה שנטל לעצמו בלא יודעים, משל אחרים. גל של סומק הציף
פניו, השפיל עיניו ומבלי הסב ראשו חמק החוצה.

מדרכות הכרך הצרות עמוסות היו אשכולות אדם לעיפה. עם
שהיה מהלך בגפו בין ההמון שחפו לדרכו בהמולה ושאון, גתאוה
להשיח עם מן־דהוא, להשיח על דא והא על מאורעות שנתרחשו וש-
עלולים להתרחש, להשיח על כל דבר שבעולם ובלבד שלא לשוטט
בין רבואות דיוקנאות וקלסתרים, שהולכים כל אחד לביתו שלו ול-
משפחתו שלו ומבטים שלהם רחמניים דלוחים — מודדים אותך מכף
רגל ועד ראש.

תוך שהיה מפסיע בשולי דרכים, הפקיר כל כולו ללטיפה של
רוח צוננת, שצררה בכנפיה עלי שלכת זהובים וחמקה עצמה באיושה
לחשנית בינות לשדרות הבתים הגבוהים. היה מהרהר באילנה ועלתה
תשוקה בלבו — לראותה. וטעמו של דבר? תאמר בשל חניגת רפאים
של שתי נפשות בודדות בעיר הרדומה הזאת, וראוי אולי שתאמר ביתר
פשטות ללא כחל ושרק: חפץ אתה לראותה משום שהיא נעזבת, מעור-
טלת אולי כפנימיותה ובודדה, שזה טבעו של אדם שהוא משכיח עקת
לבבו בסבל הזולת.

עד שהיה מדיין לכאן ולכאן מצא עצמו בסמוך למקומה חכך קמעה בדעתו, שמעולם לא בקר בחדרה, ומלבד מבטים של אקראי, לא חרגו יחסים שביניהם מתחום יחסי ההכרות הרגילים בין חברים ללמודים.

הקיש רפויית בדלת. רחש מצעדים חפוז, הדלת נפתחה בהטף, ועל ספו — אילנה. היתה רשולה ולאה וקמרונות שחורים שמתחת לעיניה הבליטו חוורון פנים. נבוכה קמעה, אולם הקבילה פניו בחבוב יתר. משנכנסו הסיטה לעומתו כסא והיא עצמה נתכנסה על דרגש למולו, צמצמה אבריה ומשכה על גופה שמיכת צמר דקה. משהורגלו עיניו לסילוני האור, שנשתלחו מתחת לחופתה המעוגלת של מנורת שולחן שנצבה על כוננית למראשתי הדרגש, נפנה לתהות על סביבו.

היה לו לאותו קיטון מראה עגום ואפרורי של חדר רווקים. חוברות וספרים גבובים היו על קמטר מיושן בפניה, כשמביניהם מבצבץ משו של לבוש נשיי שהונח ברשלנות, ספל חרסינה גדום אוגן ומרוט שפת עמד מן הצד כמיותם כשמתוכו מזדקר צרור פרחי בר נבולים.

דכדוך נפשו גבר והלך, וטעמים לכך? דומה היה שהלה מצוי בכאן. היה משהו בלתי מוגדר באטמוספירה, ישותו בצבצה כאילו מפנינות החדר. ראה אותו מפורקד בין כרים רקומים אלו, זרוע שמוטה וסיגריה בין האצבעות ואפר על המרבד — — —

שמע עצמו מקשה:

“מפריע?”

“לא, לא עשיתי שום דבר...”

טרטור מנוע וחריקת מעצורים שבקעו אי משם, בלמו באחת את שטף דיבורה. חלף רגע, שנים ואולי שלשה. הסתכל כל אותה עת בגופה המכורבל ונסה לנחש מקום צמיחתן וסיומן של שוקיים דשנות וקרסוליים דקות וחטובות. ראה שפתיה משורבבות וצמרמורת, שלא

יכלה לכבשה, מרעידה את יצורי גווה. לפתע טירפה בכתפיה ואמרה:

“בעצם אני מחכה... חשבתי שאולי בא באוטובוס... אבל —

”הוא לא בא!“ — השלים את המשפט.

”לא בא“ — חזרה כהד על דבריו — “לבטח אחר את האוטו!”

גשתהה שהיה של כלום הרים פניו והתבונן בה מן הצד. עיניה קבועות היו בנקודה זעירה הרחק במרחב, פניה מעוותים ושמא מכאב? חש דחף פנימי להכאיב פי כמה, להיות אכזרי עד כדי מכאוב.

”מסתבר שלא יבוא“ — פסק בניד ראש — “לא יבוא! וענין של

אחור האוטובוס עורבא־פרת, אשליה עצמית עלובה ותו לא!”

שני זבובים ירוקי גף כרכרו בזמזום טורדני סביב לנברשת עגולה. מצחה רכון היה ועיניה כבושות ברצפה. נראה שנסתה לעכל פרושם של דברים. מקץ רגעים אחדים, נתנערה היטיבה בתנועת יד חננית תלתל שנשמט ממקומו וסחה חרישית:

”מדוע לא יבוא? תמיד היה בא — — —“

נתהרהר רגע ולא העלה מאומה; אך חש שמהו של רצינות צמוקה נתחולל בה. העביר כף ידו על פלומת שער סבוכה שכסתה אמת ידו השניה ולאט:

”הוא חדל לבוא משום שזה טיבו של סתו, שהוא מכמיש ערגונות ותאוות של לילות קיץ לוחטים, דש בהן בחימה, כותשן והופכן לעפר ואפר; ושוב אין מאומה, אין אהבות ואין מאויים. קיימת רק צינה מפ־כחת ושמוון של כלום, ודעתו של אדם נתונה לראות גופי דברים נכוחה כפי שהם, מעורטלים מכל שמץ של קשוטי סרק ועטורים של הבאי...”

”מה אמרת?“ נטלטלה כבמתוך הזיה.

— — — רצה לומר לה דברים כהויתם: חביבתי, נסתחפו

שדותיך ; זריעה ודישה של קיץ נסתיימו ודורך נותן עתה לבו לקטיף של סתו, שפירותיו בוסר עדיין, המצמצים קשים — אך אין לכחד — טעמים. טעם משובח לברנש זה לעזאזל ! ולנו לא נותר אלא לטול את החיים כמות שהם טובים או רעים, לטלם כך, ביד חזקה... ולהרים כוסית בצוותא להיי עונות השנה, שמהפכים עולמו של אדם. — — —

„אמרתי, שהסתו משיר כל שהבשיל בלילות של קיץ, משיר בזעם בעקשנות ומזרה לכל רוח...“

היתה בדבריו אמת שאין להרהר אחריה.

„מנין הדקלום הזה ?“

„דקלום ?“ ...אולי ? וכי מה חשיבות יש לצורה בה נאמרים דברים.“

ושוב היתה זו חריקת מעצורים של דיזל, שהטילה דממה בינותם. צפיה שלה היתה מוחשית עד כדי משוש. אילו נמצא לה כותרת פרח היתה קוטמת עליו — יבוא... לא יבוא... יבוא... לא יבוא... וילאות מפורחים נעו קצובות ברוח הקלילה.

רק עתה הבחין על הקיר מנגד בתמונה. התרומם לקרב אליה. המסגרת היתה כבדה וכהה. קרן אור פזיזה האירה גודש של גונים כשהירוק והצהוב מושלים ביניהם בכפה. דמות סינית מטושטשת של ספק אליל, ספק רוכל שמרכולתו לידו — נצבה במרכזו הציור. בקרן זוית הצליח לפענח כתובת דהויה *When Autumn Is Here*.

עקבה אחר מבטו :

„של צייר אמרקאי, שכחתי מה שמו — — — קבלתי אותה ממנו...“

עתה ירד לפתע לפשר זרות ודכדוך שאפפוהו בבואו. הוא היה כאן. ציור סתוי זה, הרי לך שי שמגיש אדם לנערותו... משך בכתפיו וחזר לישב. נשענה על אצילות ידיה ונרכנה למולו. בהט שפולי חזת

שבהק מעם הגלאי הסתור הכהו לרגע בתדהמה. זכרה שהיא מארחת :

— «תשתה משהו, אחלוט אולי תה»

— «אל תטרחי עצמך. אין צורך, באמת אין צורך בתה»

— «מצטערת אבל אין לי משהו אחר, אף לא קורט קפה»

— «אין בכך כלום, מוטב בלי משקה כלל. — הפליג בדברים —

את מבינה אצלי חלוקים המשקאות לפי עונות השנה, משקה ועונתו. תה זמנו בחורף, כשסמוור כרסתני ומהביל ניצב במרכז השולחן ואד קל מתמר הימנו ומכסה את זגוגיות החלון הבל דק מן הדק. בסתו שאני!... בימות החמה מהרהר הייתי בסתו שיגיח בשופי כמתגנב, הרחוב יהא אפוף הילה של ערפל לבנבן ואטום! מעקולה של סימטא יעלה ניהוחם של ערמונים קלויים. ואז... או אז מיסב הייתי על בקבוק «בנדיקטין» ושזור טבעות של עשן ריחני במקטרת עתיקה...»

הקשיבה לדבריו מתוך פיזור דעת.

קם, התקרב אל החלון והתבונן לחוץ. פנסי רחוב עגומים הטילו מעגלי אור חורין על סביבם. השמים היו ללא כוכבים — שחורים כפיה. משנתלש ממקומו וחזר אליה, היתה חתומה בפניו ארשת מפוֹ- כחת וכנה :

«...ואמנם היום בא הסתו ועמו שלכת שנשקפה אל חלוני, אהבה שהכמישה באיבה והכל» — החוה בידו תנועה סתמית כאומר להקיף חללו של הקיטון — «הכל משועמם כל כך, גשום איטיות ואכול שמ- מוזן..» — עיניה גדולות משתאות, ננעצו בו.

— «אין מנוס, כזהו הסתו» — זרק לעברה מעם הפתח — «ושמא מוטב היה בכל זאת להחליף את הרפרודוקציה שעל הקיר».

הדלת חרקה קלות על שגמיה.

הרחובות דממו. אי בזה דשדש בכבודות מאחר בנשף. היה מהלך
והד מצעדו העמום נשא מספי אשנבים אטומי תריסים. עלה כמוש
סתו, שצהבהובית של רקבון פשתה בו, נשר לאיטו אל שביל של חצץ
רפוד מחטי אורן דהויים...